

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

13. An si Princeps impediat mercaturam, peregrinationem navigationem,
transitum, &c. per sua Regna ciuibus alterius Regni possint alii Principes
iuste contra illum bellum indicere? Et quid, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

illatas: & quando aliqui propter iniuriam illatam digni sunt, qui capite pleclantur, non tenetur de iustitia acceptare compensationem aliam, sed exigere potest eam penam non fecus ac quando tuus subditus dignus est morte, etiam potest illum in penam interficere; si ille aliam aequalem, aut etiam maiorem compensationem in bonis externis offerat. Hucvisque Molina, quem etiam sequitur Becanus in 2. 2. c. 25. q. 9. concl. 1. num. 3.

RESOL. XII.

An aliquando licitè possit negari transitus Militum pro bello inferendo alicui Principi? Ex part. 6. tract. 4. Ref. 5.

§. 1. **S**upra diximus esse causam iustam inferendi bellum denegationem eorum, quæ iure gentium omnibus videtur licere; qualis est transitus necessarius per alienas terras: hic enim si absque iusta causa denegatur, præbet sufficientem causam bellandi, ut manifestè probatur in cap. notandum 23. q. 2. Sed difficultas est, an aliquando licitè à Principibus talis transitus denegatur?

2. Et respondeo affirmatiuè: nam in tali casu transeuntes omnem securitatem facere tenentur, aliàs iuste poterit illis transitus denegari: unde sæpè armatis denegatur; quia ferè semper periculum potest timeri: ergo Principes non tenentur talem transitum concedere. Et ita docet Castus Palaus tom. 1. tract. 6. disput. 5. punct. 3. num. 3. & Copinch. disput. 31. de bello, dub. 2. num. 51.

RESOL. XIII.

An si princeps impediatur mercaturam, peregrinationem, navigationem, transitum, &c. per sua Regna Civibus alterius Regni, possint alij Principes iuste contra illum bellum indicere? Et quid, si negetur Exercitii transitus? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 74.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docuit vir doctissimus Franciscus Victoria in relectione de Indis Insularis, part. 2. in princ. & hoc iusto titulo asserit Hispanos potuisse debellare Indos, & eorum regiones possidere. Ratio est, quia iure gentium hæc omnia videntur deberi Verum adversus hæc sententiam insurgunt communiter Doctores, ut Molina de iust. tom. 1. tract. 2. disputatione 105. §. Ve nobis contrarium, Castus Palaus tom. 1. tract. 6. disputatione 5. punct. 3. num. 4. Coninch. in 2. 2. disputatione 31. dub. 2. numero 52. & Villalobos in sum. tom. 2. tract. 5. diff. 4. numer. 9. vbi sic ait. Una cosa justa pone Victoria y es, que por derecho de las gentes puede uno andar en provincias efranas sin danno de los moradores, negociando en ellas, llevando las cosas que les faltan y comprando de las que tienen abundancia a portar a sus puertos, aponecharse de los rios y pescar en ellos, buscar Margaritas y poder canar en los campos comunes para buscar oro y cosas semejantes, y que si esto quitassen seria justa cosa de la guerra, mas yo soi de parecer contrario, porque estas cosas en tanto son comunes de derecho de las gentes en quanto no se prohiben, mas assi como vn particular adquiere dominio de su heredad, tambien una Republica le adquiere de las dichas cosas, y por justas cosas

Tom. VII.

podrian prohibirlas a los forasteros no teniendo esfremá o grave necesidad, y assi no podria haver por esto justa cosa de guerra. Sic ille. Igitur nullo iure probari potest tale commercium extero deberi præcipuè cum Princeps causam habere possit denegandi supradicta externis. Item, v. g. cum ius piscandi in fluminibus margaritas, vel in mari corallia sint propria illi populo, cuius sunt illa littora, aut flumina, nulla est causa cur teneatur id cum aliis communicare, aut si id aliquibus committitur, cur teneatur id omnibus communicare, nec enim ex eo quòd aliquibus aliquid gratia impendatur, vilo modo sequitur me teneri id omnibus æqualiter impendere, præsertim cum ille populus sæpè possit habere iustas causas, cur nolit vili externo quidquam ex his concedere, aut cur aliqua concedat aliquibus, & aliis neget.

2. His tamen non obstantibus inuenio nouissimè sententiam Victoria, docere Petrum Lorcam in 2. 2. D. Thom. questione 4. articul. 1. sect. 3. disput. 52. numero 7. vbi sic asserit. Querunt aliqui an sit iusta causa indicendi bellum, si Princeps aliquis negaret negotiationem & mercaturam in portibus, vel ciuitatibus alienæ regionis, peregrinationem, hospitium & rerum usum, quæ iure gentium indigenis & aduenis communia sunt, quales sunt aquæ fluminum, & alia quæ nulli sunt propria, & denique de institutione habitationis, & coloniarum in aliena prouincia? Victoria opinatur, pro his posse iniuriatum bellum si iniuste negetur. Iniuste autem negantur, quando negantur iis, qui absque aliquo nocimento possidentium ea expectant, quoniam hæc omnia iure gentium concessa sunt omnibus, si sint innoxia, neque in aliquo differunt à transitu per alienam Prouinciam. Unde inferit propter hanc causam potuisse Hispanos inferre bellum Barbaris Indiarum. Alij hoc impugnant, sed non sufficientibus argumentis. Existimo igitur hanc causam posse iustificare bellum, an verò ea occurrerit Hispanis, ut iusto titulo potuerint debellare Indos, & eorum regiones possidere, non decerno, est enim quæstio facti, non iuris. Hæc omnia Lorca loco cit. sed præter hanc causam alias etiam habuisse Hispanos debellandi Indos existimo.

3. Nota tamen quòd supradicti Doctores omnes conveniunt, quòd si negetur exercitui transitus, qui absque negantis detrimento exigitur, posse Principem adversus alium Principem bellum mouere, vnde Num. 21. præcepit Dominus, ut filij Israël pugnarent contra Seon, & Og Reges impediennes transitum eorum, & ideo in cap. notandum, 23. questione 2. sic habetur. Notandum quomodo iusta bella gerantur à filiis Israël contra Amorihæos, innoxius enim transitus negabatur, qui iure æquissimo humanæ societati patere debebat. Sic ibi. Sed nota quòd eiusmodi transitus armatis sæpè iuste negatur, nisi præstent sufficientem cautionem, eum fore omnino innoxium, ut nouissimè aduertit Coninch. loco citato.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in alio §. eius.

RESOL. XIV.

An licitè possit inferri bellum infidelibus propter solam infidelitatem, maxime ex licentia Papa?

Et quid, si non permittant in suis Regnis Prædicatores Fidei?

Et an non possit Papa conflare Exercitium ex Clericis, Ecclesiasticis viris ad compescendum

K x 3 dum